

Vergaderjaar 2007–2008

31 087

Wijziging van enige wetten teneinde het verhaal van kosten van re-integratiemaatregelen te vergemakkelijken

D

NADERE MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 29 april 2008

De regering heeft met instemming kennisgenomen van de reactie op de memorie van antwoord. Naar aanleiding daarvan hebben verschillende fracties enkele vragen gesteld. Mede namens de ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken en van Koninkrijksrelaties beantwoord ik deze vragen als volgt.

De leden van de PvdA-fractie vragen of de erkenning van aansprakelijkheid voor de in artikel 6:107a lid 2 BW bedoelde schade (verhaalsrecht werkgever) eveneens aansprakelijkheid impliceert naar de gekwetste werknemer toe voor het door deze ervaren loonverschil tijdens ziekte. Verder vragen deze leden of dat niet op gespannen voet staat met de grondslag achter dit verschil, een incentive tot spoedige werkhervatting.

De werkgever heeft recht op vergoeding van re-integratiekosten als een derde aansprakelijk is voor een gedraging waardoor een werknemer arbeidsongeschikt is geraakt. Als een derde erkent dat hij wettelijk verplicht is die re-integratiekosten te vergoeden, dan erkent hij daarmee dus ook dat hij aansprakelijk is voor de gedraging die tot de arbeidsongeschiktheid van de werknemer heeft geleid. Het is echter niet uitgesloten dat een derde de re-integratiekosten vergoedt zonder dat hij erkent daartoe wettelijk gehouden te zijn. In dat geval kan hij tegenover de werknemer betwisten dat hij aansprakelijk is.

Als een derde erkent dat hij aansprakelijk is voor een gedraging, dan is hij verplicht de schade te vergoeden die de werknemer dientengevolge lijdt. De werknemer kan vergoeding van alle schade vorderen die hij heeft geleden als gevolg van zijn arbeidsongeschiktheid. Het uitgangspunt van het aansprakelijkheidsrecht is immers dat de schade volledig wordt vergoed. Dit brengt mee dat de werknemer ook zijn eventuele loonverlies kan vorderen. Als de werkgever dus niet het volledige loon doorbetaalt, kan de werknemer het verschil tussen het oorspronkelijke loon, dat wil zeggen het loon dat hij zou hebben verdiend als hij niet arbeidsongeschikt was geweest, en het doorbetaalde loon vorderen van de aansprakelijke derde. Dit betekent echter niet dat de werknemer hierdoor geen prikkel meer heeft om het werk spoedig te hervatten. De werknemer is immers verplicht om de schade te beperken. Deze verplichting is in het

aansprakelijkheidsrecht als species van eigen schuld geregeld in artikel 6:101 BW. Verder is hij op grond van artikel 7:660a BW verplicht zich in te spannen om zijn werk te hervatten of, als dat niet meer tot de mogelijkheden behoort, passende arbeid te aanvaarden.

De leden van de PvdA-fractie vragen of de suggestie van de SP-fractie wordt onderschreven dat werkgever en werknemer in één en dezelfde procedure kunnen optreden tegen de schadeveroorzaker. Verder vragen deze leden of dat in de praktijk betekent dat werkgever en werknemer zich tot de verzekeraar van de schadeveroorzaker wenden met het verzoek om hun schade te vergoeden.

De werkgever en de werknemer kunnen desgewenst samen optreden. Men spreekt in zo'n geval van subjectieve cumulatie als beide partijen om redenen van doelmatigheid ieder hun eigen vordering bij één dagvaarding doen gelden. Deze dagvaarding moet dan overigens wel worden gericht tot de aansprakelijke derde zelf. Deze dient immers de schade te vergoeden.

Desondanks zal, als de aansprakelijke derde verzekerd is, het er in de praktijk inderdaad op neerkomen dat de schade rechtstreeks met de verzekeraar wordt afgewikkeld. Dit omdat polissen veelal bepalen dat de verzekerde de regeling en de vaststelling van de schade aan de verzekeraar dient over te laten. Daarmee machtigt de verzekerde de verzekeraar tot het al dan niet erkennen van aansprakelijkheid, het treffen van schikkingen met benadeelden en het voeren van verweer in en buiten rechte. In een procedure tegen de aansprakelijke zelf is de regie dan toch vaak in handen van de verzekeraar. Voorts valt nog te wijzen op de directe actie van artikel 7:954 BW. Een benadeelde met letsel kan ingevolge deze bepaling verlangen dat de uitkering krachtens een aansprakelijkheidsverzekering rechtstreeks aan hem wordt voldaan. In dat geval kan de verzekeraar zélf worden gedagvaard.

De leden van de PvdA-fractie vragen in verband met het collega-verweer in artikel 6:107a lid 3 BW uitleg over de reikwijdte van het begrip «werknemer». De leden van de fracties van CDA, GroenLinks en VVD sluiten zich bij deze vraag aan.

Het collega-verweer kan worden ingeroepen door degene die (in de zin van artikel 7:610 BW) een dienstbetrekking heeft met dezelfde werkgever als de getroffen werknemer. Het stelsel van de wet brengt verder mee dat door de werkgever doorgaans ook geen verhaal kan worden genomen op andere ondergeschikten, zoals bedoeld in artikel 6:170 lid 1 BW. De werkgever is immers naast een ondergeschikte aansprakelijk als deze een fout heeft gemaakt bij het verrichten van zijn taak, terwijl de werkgever in beginsel de schade dient te vergoeden (zie artikel 6:170 lid 3 BW). Dit maakt dat het voor een werkgever vaak niet mogelijk is om verhaal te nemen op die ondergeschikte wanneer deze aansprakelijk is voor een gedraging die tot arbeidsongeschiktheid van een andere werknemer van de werkgever heeft geleid. Ondergeschiktheid moet hierbij ruim worden opgevat. Zodra de werkgever de bevoegdheid heeft om bij de opgedragen werkzaamheden enige aanwijzingen en bevelen te geven, is sprake van ondergeschiktheid. Niet beslissend is of van die instructiebevoegdheid gebruik wordt gemaakt. Tussen een werkgever en een ingeleende uitzendkracht of een stagiaire zal meestal sprake zijn van een ondergeschiktheidsverhouding, terwijl een zelfstandige meestal niet in ondergeschiktheid zijn opdracht zal uitvoeren.

Verder vragen de leden van de PvdA-fractie uitleg over de reikwijdte van het collega-verweer. Zo vragen deze leden of dit verweer ook opgaat in

een andere werkgerelateerde context, zoals tijdens een bedrijfsuitje, een door het bedrijf georganiseerd sportfestijn of barbecue.

Het verweer geldt ook in deze andere werkgerelateerde situaties. Het verweer geldt echter uitsluitend voor werknemers, en kan dus niet worden ingeroepen door andere aanwezigen, zoals de partners van werknemers of andere genodigden. Ook kan de werknemer het verweer invoeren, indien hij jegens een collega aansprakelijk is vanwege een gedraging die geen verband houdt met de uitoefening van zijn werkzaamheden in de dienstbetrekking. De rechtvaardiging daarvoor is (ook dan) dat het verhaal door de werkgever op een werknemer diens arbeidsrelatie met zijn werkgever en collega negatief kan beïnvloeden.

De leden van de PvdA-fractie vragen, mede namens de leden van CDA, GroenLinks, VVD, ChristenUnie, SGP en SP, waarom verhaal van re-integratiekosten niet mogelijk is als de gelaedeerde een tot de verantwoordelijkheid van de gemeente behorende werkzoekende is.

Ten eerste wordt opgemerkt dat het voorliggende wetsvoorstel beoogt om bestaande verhaalsmogelijkheden te vergemakkelijken. Er worden derhalve geen nieuwe verhaalsmogelijkheden geïntroduceerd.

Ten tweede wordt opgemerkt dat de verhaalsmogelijkheid van de (overheids)werkgever en het UWV samenhangt met het inkomensverlies dat de werknemer lijdt door de onrechtmatige daad van een derde. Deze derde dient de schade, waaronder het inkomensverlies, aan de werknemer te vergoeden. Zonder de mogelijkheid van verhaal, zou de aansprakelijke derde ervan profiteren dat de werkgever of het UWV (een deel van) het inkomensverlies vergoedt doordat het loon wordt doorbetaald respectievelijk een uitkering wordt verstrekt. Bij de bijstand kan de aansprakelijke derde dat voordeel niet hebben. Door het complementaire karakter van de bijstand is het recht op schadevergoeding een voorliggende voorziening die aan bijstandsverlening in de weg staat. De gemeente kan de belanghebbende zondig verplichten om een beroep te doen op die voorliggende voorziening doordat aan de bijstandsverlening voorwaarden kunnen worden verbonden die strekken tot vermindering of beëindiging daarvan. Ook kan de gemeente in voorkomend geval de bijstand weigeren of beëindigen omdat de belanghebbende redelijkerwijs (door het instellen van een vordering op de aansprakelijke derde) over de schadevergoeding kan beschikken en daarmee in de noodzakelijke kosten van het bestaan kan voorzien. Dit sluit aan bij het uitgangspunt van de Wet werk en bijstand (WWB) dat een ieder primair zelf verantwoordelijk is voor de voorziening in het bestaan.

Tot slot vragen de leden van de PvdA-fractie of een WA-verzekeraar een eventuele uitsluitingsclausule bij opzet of bewuste roekeloosheid kan tegenwerpen aan a) de veroorzaker door de kosten wel te vergoeden en deze vervolgens op hem te verhalen, of b) aan de werkgever van de gelaedeerde door uitbetaling te weigeren.

De verzekeraar die bij de zwaarste vormen van schuld geen dekking verleent, is, indien aldus schade wordt veroorzaakt, geen uitkering verschuldigd. De verzekeraar is rechtens dan ook niet gehouden om de kosten van re-integratiemaatregelen te vergoeden. Niet valt te verwachten dat verzekeraars in de praktijk dan toch (onverplicht) deze kosten zullen vergoeden aan de werkgever van de gelaedeerde. Indien een verzekeraar deze kosten dan ook niet vergoed aan de werkgever, is er ook geen sprake van een eventueel verhaal door de verzekeraar op de veroorzaker. Daarbij zij wellicht ten overvloede nog opgemerkt dat de werkgever ook geen partij is bij de door de veroorzaker gesloten aansprakelijkheidsverzeke-

ring. De verzekeraar is ook reeds daarom niet jegens de werkgever
verplicht om de door hem gemaakte kosten te vergoeden.

De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J. P. H. Donner